

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/1/2024
Identifikačné číslo spisu:	2120010204
Dátum vydania rozhodnutia:	21.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2120010204.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na verejnom zasadnutí konanom 21. februára 2024 v Bratislave v trestnej veci obvineného K. Y. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a iné, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky podanom proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/92/2022, z 26. januára 2023 takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/92/2022, z 26. januára 2023

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. d), § 322 ods. 3 Trestného poriadku a § 123 ods. 2 a § 156 ods. 1 Trestného zákona v prospech obvineného K. Y..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/92/2022, z 26. januára 2023 zrušuje.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trnave prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 3T/7/2020, z 2. marca 2022 bol obvinený K. Y. uznaný za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

26. júla 2018 v čase okolo 20.00 hod. v P. na ulici gen. N. č. XX na chodbe bytového domu pred dverami bytu č. XX po vzájomnej slovnej hádke fyzicky napadol C. Y. mladšieho, tým spôsobom, že ho opakovane udieral päsťami do tváre ako i kopal kolenami do tela, pričom počas útoku na jeho osobu sa nachádzala medzi nimi na prahu bytu stojaca I. Y., bytom P., ktorú tiež minimálne dvakrát udrel päsťou do hlavy a krku, zároveň ich oboch vtlačil cez otvorené dvere do bytu č. XX, ktorý patrí I. Y. a C. Y. staršiemu, kde pokračoval v útoku až do doby kedy sa im ho podarilo z bytu vytlačiť von, čím spôsobil C. Y. mladšiemu, bytom P., ulica gen. N. XXXX/XX, pomliaždenie hlavy v čelovej a spánkovej oblasti obojstranne, pomliaždenie a krvný výron ušnice vpravo, podvrtnutie krčnej chrbtice, pomliaždenie hrudníka vpredú, pomliaždenie chrbta, pomliaždenie bedrovej chrbtice s dobou liečenia tri týždne a I. Y., bytom P., ulica gen. N. XXXX/XX, podvrtnutie krčnej chrbtice a pomliaždenia hlavy v záhlavovej oblasti s dobou liečenia 3 týždne.

Za to bol obvinenému uložený podľa § 156 ods. 1, § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. h) Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok s tým, že podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu súd výkon trestu podmiennečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil skúšobnú dobu vo výmere 24 (dvadsaťštyri) mesiacov.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd zároveň zaviazal obvineného k náhrade škody voči poškodenému C. Y. ml. vo výške 1431,00 eur a voči poškodennej I. Y. vo výške 573,00 eur. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal poškodených (vrátane C. Y. st.) na civilný proces.

Krajský súd v Trnave na podklade odvolania obvineného a poškodených rozhodol rozsudkom, sp. zn. 6To/92/2022, z 26. januára 2023, tak že podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. f) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uznal obvineného vinným zo spáchania prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona. Za to obvinenému uložil podľa § 194 ods. 1, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) mesiace. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona výkon trestu podmiennečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil obvinenému skúšobnú dobu v trvaní 1 (jeden) rok. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd odkázal poškodených C. Y. ml. a I. Y. s ich nárokmi na náhradu škody na civilný proces.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky prostredníctvom prvého námestníka podal proti rozsudku Krajského súdu v Trnave dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom generálny prokurátor namietal:

„ ... po preskúmaní rozsudku krajského súdu, sp. zn. 6To/92/2022, z 26. januára 2023 som dospel k záveru, že s nekvalifikovaním skutku ako prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona sa nemožno stotožniť. Záver krajského súdu, že skutková veta v rozsudku okresného súdu nezodpovedá právnej vete a právnej kvalifikácii uvedenej v tomto rozsudku, bol týmto súdom prijatý s poukazom na formuláciu skutkovej vety v rozsudku okresného súdu, v ktorej nebolo vymedzené žiadne obmedzenie v obvyklom spôsobe života poškodených v dôsledku spôsobených zranení. Krajský súd mal bez dôvodných pochybností za preukázané, že sa stal skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba. ... Hoci v skutkovej vete popísanej v obžalobe a následne aj v rozsudku okresného súdu nebolo explicitne uvedené, ako bol sťažený obvyklý spôsob života poškodených, z popisu tohto skutku nepochybne vyplýva, že poškodeným boli spôsobené zranenia s dĺžkou liečenia v trvaní troch týždňov, čo nevyhnutne sťažilo ich obvyklý spôsob života. Pod obvyklý spôsob života môžeme bez akýchkoľvek pochybností zaradiť všetky každodenné činnosti a aktivity vykonávané človekom, počnúc spánkom, hygienou, prácou, oddychom a voľnočasovými aktivitami. Z charakteru, početnosti a intenzity jednotlivých zranení poškodených nepochybne vyplýva, že z povahy zranení musel byť ich obvyklý spôsob života sťažený.

... vykonaným dokazovaním boli tieto zranenia verifikované a na hlavnom pojednávaní bolo zároveň preukázané, že poškodený C. Y. bol v dôsledku ich spôsobenia aj hospitalizovaný, avšak na základe reverzu bol prepustený do ambulantnej liečby.

Takéto vyjadrenie ujmy na zdraví sa jednoznačne premieťa do sťaženia obvyklého spôsobu života, pretože v prípade liečenia, ktoré v tejto veci trvalo u oboch poškodených zhodne tri týždne, musí z povahy veci dochádzať k zásahu a sťaženiu obvyklého spôsobu života každého človeka, keďže pod obvyklý spôsob života možno podradiť činnosti a aktivity, ktoré sú vlastné všetkým, bez ohľadu na ich vek, pohlavie a každodenné aktivity a spôsob života.

Hoci je nesporné, že zákonným znakom skutkovej podstaty prečinu ublíženia na zdraví je okrem poškodenia zdravia iného aj sťaženie obvyklého spôsobu života nie iba na krátky čas, je potrebné poukázať na fakt, že napriek jeho explicitnému neuvedeniu v skutkovej vete, v nej toto sťaženie obsiahnuté je, a to uvedením spôsobených zranení a doby trvania ich liečby. Osoba, ktorá utrpí vyššie popísané zranenia, musí mať sťažený obvyklý spôsob života, pretože podvrtnutie krčnej chrbtice a pomliaždenie bedrovej chrbtice, pomliaždenie hrudníka, pomliaždenie hlavy v čelovej a spánkovej oblasti obojstranne, ktoré si vyžiadali liečenie v dĺžke tri týždne, nie sú zraneniami, ktoré by osoba nepocítila na svojom bežnom spôsobe života. ... Z doby liečenia možno vyvodzovať aj to, že poškodenie zdravia oboch poškodených trvalo nie iba krátky čas, ktorý je rozhodovacou činnosťou súdov stanovený na približne sedem dní ...

Naplnenie obligatórneho znaku sťaženia obvyklého spôsobu života u oboch poškodených nie iba na krátky čas v danom prípade preukazujú aj výsluchy poškodených na hlavnom pojednávaní konanom 14. decembra 2020, kedy poškodená I. Y. na otázku prokurátora ohľadom spôsobených zranení a doby liečenia uviedla, že mala posunutú krčnú chrbticu, pomliaždenie, bolesti, asi tri týždne chodila po lekároch, bola na obstrekoch, nosila golier, pričom bolesti jej pretrvávali dosť dlho. Obdobne poškodený C. Y. ml. na rovnakú otázku prokurátora uviedol, že mal navreté čelo a ucho, v ktorom mu určitú dobu pískalo, narazený hrudník, nos, a práceneschopný bol okolo troch týždňov, pričom dĺžku jeho práceneschopnosti v trvaní od 26. júla 2018 do 15. augusta 2018 potvrdzujú aj listinné materiály zo Sociálnej poisťovne. ...

... V súvislosti s vyššie uvedeným poukazujem na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo/49/2021, z 27. apríla 2022 ... Z odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že aj napriek explicitnému neuvedeniu formulácie, že zranenia poškodeného sťažovali jeho obvyklý spôsob života nie iba na krátky čas v skutkovej vete, možno s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania prijať záver, že k ublíženiu na zdraví došlo. ... mám za to, že opis zranení uvedených v skutkovej vete rozsudku okresného súdu s uvedením doby liečenia tri týždne, možno v tomto prípade, s prihliadnutím na povahu, charakter a intenzitu konkrétnych zranení poškodených, a s prihliadnutím na dobu ich liečby, považovať za také zranenia, ktoré nie iba na krátky čas sťažili obvyklý spôsob života poškodených, preto považujem záver krajského súdu o tom, že skutková veta nezodpovedá právnej vete a právnej kvalifikácii uvedenej v rozsudku okresného súdu, za nesprávny. Takto opísanú skutkovú vetu je nielen možné, ale aj nevyhnutné právne kvalifikovať aj ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona. ...

... Krajský súd v danom prípade nesprávne hmotnoprávne posúdil predmetný skutok, keď nesprávne právne kvalifikoval predmetný skutok ... Tým je naplnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vô vzťahu k závažnosti namietaného porušenia zákona vyžadovaného ustanovením § 371 ods. 5 Trestného poriadku uvádzam, že porušenie vyššie zmienených ustanovení Trestného zákona a Trestného poriadku malo za následok, že obvinenému K. Y. bol ukladaný trest iba za spáchanie jedného prečinu, hoci spáchal prečiny dva, čo odôvodňovalo nielen ukladanie úhrnného trestu podľa § 41 ods. 1 Trestného zákona, ale najmä ukladanie trestu podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona so zvýšením dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby vzťahujúcej sa na trestný čin ublíženia na zdraví, a to o jednu tretinu. V danom prípade mu teda namiesto trestu odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej jeden rok, bol uložený trest odňatia slobody v trvaní iba štyroch mesiacov, čo pri správnej kvalifikácii skutku je trest uložený pod dolnou hranicou zákonnej trestnej sadzby. V tejto súvislosti poukazujem na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Tdo/36/2014, z 8. júla 2014 ..."

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky tak rozhodol, že:

- podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vysloví, že rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/92/2022, z 26. januára 2023 bol porušený zákon v ustanovení § 156 ods. 1 Trestného zákona a v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 321 ods. 1 písm. d), § 322 ods. 3 Trestného poriadku, v prospech obvineného K. Y.;
- podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zruší rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/92/2022, z 26. januára 2023,
- podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikáže Krajskému súdu v Trnave, aby vec v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

K dovolaniu generálneho prokurátora sa cez svojho obhajcu vyjadril obvinený, ktorý uviedol:

„... Súhlasím so stanoviskom krajského súdu, keď vo svojom rozhodnutí poukazuje na citáciu ustanovenia § 123 ods. 2 Trestného zákona ... Nebol preukázaný zákonný znak sťaženia obvyklého spôsobu života poškodeného nie iba na krátky čas. V skutkovej vete prvostupňového rozsudku nie je o tejto okolnosti žiadna zmienka. ... Žiaden dôkaz o svojom presvedčení o sťaženom obvyklom spôsobe života poškodených [pozn. generálny prokurátor] dovolaciemu súdu nepredložil.

Skutočnosť, že poškodení neboli obmedzení na obvyklom spôsobe života preukazuje okolnosť, že poškodený C. Y. aj napriek tomu, že mohol byť hospitalizovaný, hospitalizáciu odmietol na základe reverzu. Na ošetrenie išiel na motorovom vozidle, ktoré šoféroval. Výpoveďou znalca MUDr. S., PhD. na hlavnom pojednávaní bolo potvrdené, že poškodený C. Y. s ohľadom na charakter jeho zranení mohol viesť motorové vozidlo, pretože nemal poranené ruky, v bezvedomí nebol a ani nebol vážne obmedzený, preto nevidel dôvod, prečo by nemohol šoférovať motorové vozidlo. Z uvedeného dôvodu je nutné dospieť k záveru, že rozhodnutie Krajského súdu v Trnave bolo správne, pretože nebola naplnená obligatórna materiálna podmienka ustanovenia § 123 ods. 2 Trestného zákona, ktorej naplnenie je nevyhnutné na konštatovanie, že poškodeným bolo ublížené na zdraví.

Nebol preukázaný úmysel smerujúci k spôsobeniu ublíženia na zdraví, ktorý je taktiež jedným zo znakov trestného činu ublíženia na zdraví, nepostačuje, že páchateľ úmyselne vykonal niečo, čo spôsobilo zranenie, ale je treba, aby jeho úmysel smeroval k ublíženiu na zdraví, čo v danom prípade preukázané nebolo ...”.

Obvinený tak žiadal, aby dovolací súd dovolanie generálneho prokurátora podľa § 392 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

Možnosť vyjadriť sa využili aj poškodení, ktorí so zvoleným splnomocnencom mali za nasledovné:

„... V prvom rade si dovoľujeme uviesť, že sa stotožňujeme s dovolaním podaným zo strany Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. ... Skutková veta rozhodnutia OS TT jednoznačne obsahuje popis všetkých zranení poškodeného C. Y. mladšieho a I. Y. Tieto zranenia boli nielen objektivizované znaleckým posudkom vypracovaným znalcom MUDr. S., PhD., znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, traumatológia č. 17/2019, ale zranenia poškodených zodpovedajú aj vystavenej PN evidovanej v Sociálnej poisťovni a výpoveďiam oboch poškodených. V tejto súvislosti si dovoľuje poukázať napríklad na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 509/2015, z 9. januára 2016 ... rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Tdo/77/2021, zo 4. októbra 2021 ... uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo/49/202,1 z 27. apríla 2022 ...

... V zmysle vyššie uvedeného sa domnievame, že skutková veta obsahuje dostatočný a jasný popis zranení poškodených vrátane obsahu doby liečenia, ako aj popisu skutočností predchádzajúcich vzniku zranení poškodených, čím podľa nášho názoru prišlo k naplneniu právnej kvalifikácie trestného činu ublíženia na zdraví v zmysle ustanovenia § 156 ods. 1 Trestného zákona.

Zároveň nad rámec podaného dovolania dodávame, že Krajský súd v Trnave ... odkázal poškodených na civilný proces vo vzťahu k nároku na náhradu škody. V tejto súvislosti chceme poukázať na skutočnosť, že škoda ako aj jej výška, bola v rámci trestného konania riadne objektivizovaná a vyčíslená. Poškodení zo svojej pozície v trestnom konaní v zmysle Trestného poriadku nie sú osobami oprávnenými na podanie dovolania. Domnievame sa, že Najvyšší súd Slovenskej republiky by sa mal vysporiadať aj s touto otázkou, kedy aj napriek jasne a konkrétne vyčíslenému nároku na náhradu škody, Krajský súd v Trnave poškodených odkáže na civilné konanie, pričom v rámci svojho rozhodnutia mohol jednoducho náhradu škody poškodeným priznať v rámci samostatného výroku

rozhodnutia. Domnievame sa, že týmto spôsobom vznikajú len ďalšie náklady poškodených v rámci civilného konania".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a že podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Trestného poriadku najvyšší súd viazaný jeho dôvodmi (§ 385 ods. 1 Trestného poriadku) následne preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutých rozhodnutia, voči ktorému podal generálny prokurátor dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné. Najvyšší súd dospel k vyššie vyjadrenému na podklade nasledovných právnych úvah.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávnych chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým" uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštancie, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce sudy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa môže generálny prokurátor v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

K tomu najvyšší súd uvádza, že preskúmaním veci zistil, že dovolateľom napadnuté rozhodnutie krajského súdu vychádza v plnom rozsahu zo skutkového stavu zisteného a ustáleného okresným súdom. Krajský súd ako súd oprávnený rozhodnúť o odvolaniach nemal ku zistenému skutkovému stavu, ani k hodnoteniu dôkazov žiadne pripomienky, ani ich nijakým spôsobom nemodifikoval. Odkazujeme v tejto súvislosti predovšetkým na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, v ktorom je uvedené, že „... dokazovaním vykonanom na hlavnom pojednávaní bol bez dôvodných pochybností ustálený taký priebeh skutkového deja, ako ho uviedol okresný súd v napadnutom rozsudku“. Pre účely tohto dovolacieho konania je teda nevyhnutné v súlade so zákonným obmedzením prieskumu správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, časť vety za bodkočiarkou] vychádzať z nemenných skutkových zistení okresného súdu, ktoré krajský súd prebral bez výhrady ako podklad pre svoje rozhodnutie.

Generálny prokurátor podaným dovolaním vo svojej podstate namieta krajským súdom vykonanú kvalifikáciu prejednávaneho skutku, nakoľko ten nekvalifikoval zistený skutok ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona, ale len ako prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, čím podľa jeho názoru malo dôjsť k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci a k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Proces skúmania naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu je z hľadiska myšlienkového postupu súdu a orgánov činných v trestnom konaní subsumpciou (alebo podradením) zisteného a ustáleného skutku pod príslušné zákonné ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona. Podradenie skutkových zistení pod konkrétne zákonné ustanovenia je otázkou právnou, a preto najvyšší súd konštatuje, že pokiaľ generálny prokurátor ako dovolateľ v dovolacom konaní napáda nepodradenie zisteného skutku na podklade vykonaných dôkazov pod zákonné ustanovenie § 156 ods. 1 Trestného zákona, jedná sa o otázku právnú (a nie skutkovú), ktorá je spôsobilá vo svojej podstate naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

O výrokovej časti rozsudku súdu v trestnom konaní platí, že táto musí byť vždy založená na súlade medzi skutkovou a právnou vetou. Za predpokladu, že medzi nimi tento súlad nie je, nemožno konštatovať správne právne posúdenie veci z dôvodu, že nemohlo dôjsť k vykonaniu správneho myšlienkového procesu subsumpcie (podradeniu) skutkového stavu pod právnú normu. Nesúlad medzi skutkovou a právnou vetou zakladá právnú vadu rozhodnutia súdu, ktorá môže, ale aj nemusí odôvodniť zrušenie právoplatného rozhodnutia v dovolacom konaní v závislosti od stupňa ovplyvnenia postavenia obvineného v tomto trestnom konaní v príčinnej súvislosti s identifikovanou právnou vadou (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku).

Najvyšší súd konštatuje, že predmetom dovolacieho prieskumu v tomto konaní na podklade generálnym prokurátorom vymedzeného dôvodu na podanie dovolania je posúdenie, či bol okresným súdom zistený a ustálený skutkový stav podradený krajským súdom pod všetky príslušné právne normy Trestného zákona, a teda konkrétne či obvinený svojím konaním naplnil všetky obligatórne znaky prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona. Tento predmet prieskumu nie je možné rozširovať o námietky poškodených vo vzťahu k výroku krajského súdu o ich odkázaní na civilný proces alebo o námietky obvineného ohľadne nepreukázania jeho úmyslu smerujúceho k spôsobeniu ublíženia na zdraví. Najvyšší súd sa predmetnými námietkami nezaoberal rešpektujúc zákonné obmedzenie prieskumu v dovolacom konaní podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku.

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd sumarizuje, že generálny prokurátor správne zaradil dovolacie námietky týkajúce sa súdmi vysloveného nenaplnenia formálnych znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Najvyšší súd sa stotožňuje s právnym názorom dovolateľa v tej časti, že konštatovanie nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku by malo na podklade ním vymedzeného dovolacieho prieskumu zásadný vplyv na postavenie obvineného (podmienka dovolania podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku), nakoľko mu bol krajským súdom uložený trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby, ktorá by mu hrozila v prípade, ak by súd subsumoval zistený skutkový stav aj pod ustanovenie § 156 ods. 1 Trestného zákona.

Z dôvodov vyššie uvedených najvyšší súd pristúpil k prieskumu dovolaním napadnutých výrokov rozsudku krajského súdu na verejnom zasadnutí upriamujúc pozornosť na generálnym prokurátorom vytýkané nedostatky ohľadne právnej kvalifikácie skutku.

Podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona kto inému úmyselne ublíži na zdraví, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až dva roky.

Objektívna stránka skutkovej podstaty prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona zahŕňa konanie páchatelia, ktoré smeruje k následku, ktorým je ublíženie na zdraví inej osoby. Naplnenie zákonom predpokladaného následku ublíženia na zdraví je potrebné vykladať vždy s poukazom na § 123 ods. 2 Trestného zákona, podľa ktorého ublížením na zdraví sa na účely tohto zákona rozumie také poškodenie zdravia iného, ktoré si objektívne vyžiadalo lekárske vyšetrenie, ošetrovanie alebo liečenie, počas ktorého bol nie iba na krátky čas sťažený obvyklý spôsob života poškodeného.

Pre lepšiu prehľadnosť najvyšší súd uvádza, že spôsobenie zákonom predpokladaného následku ublíženia na zdraví si vyžaduje kumulatívne naplnenie dvoch podmienok, a to

- 1.) poškodenie zdravia, ktoré si objektívne vyžiadalo lekárske vyšetrenie, ošetrovanie alebo liečenie,
- 2.) počas ktorého bol nie na krátky čas sťažený obvyklý spôsob života poškodeného.

Pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že zmenený zdravotný stav poškodeného v dôsledku konania páchatelia je možné považovať za ublíženie na zdraví výlučne za predpokladu, že poškodenie zdravia si vyžiada lekárske vyšetrenie, ošetrovanie alebo liečenie. Pokiaľ si poškodenie zdravia vyžiada liečenie, podľa ustálenej judikatúry možno označiť toto poškodenie za ublíženie na zdraví, ak doba liečenia trvá minimálne sedem dní. Sťaženie obvyklého spôsobu života je potrebné vykladať ako spôsobenie prekážok pri všednom (bežnom) živote poškodeného alebo prekážok pri výkone obvyklých činností (R 6/1967). Toto sťaženie nesmie trvať len krátku alebo celkom prechodnú dobu. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za krátku alebo prechodnú dobu nepovažuje doba sťaženia obvyklého spôsobu života trvajúca minimálne sedem dní (napr. R 16/1986).

Z predloženého spisového materiálu najvyšší súd zistil, že okresný súd na podklade vykonaných dôkazov ustálil skutkový záver, že konaním obvineného došlo k takému poškodeniu zdravia poškodených, ktoré si objektívne vyžiadalo dobu liečenia tri týždne u oboch. V skutkovej vete rozsudku potom tieto svoje zistenia konkrétne vyjadril tak, že obvinený „spôsobil C. Y. mladšiemu, bytom P., ulica gen. N. XXXX/XX, pomliaždenie hlavy v čelovej a spánkovej oblasti obojstranne, pomliaždenie a krvný výron ušnice vpravo, podvrtnutie krčnej chrbtice, pomliaždenie hrudníka vpredu, pomliaždenie chrbta, pomliaždenie bedrovej chrbtice s dobou liečenia tri týždne a I. Y., bytom P., ulica gen. N. XXXX/XX, podvrtnutie krčnej chrbtice a pomliaždenia hlavy v záhlavovej oblasti s dobou liečenia 3 týždne“.

Krajský súd, na rozdiel od okresného súdu, však skonštatoval, že splnenie druhej podmienky v skutkovej vete rozsudku okresného súdu absentuje, a preto nie sú naplnené všetky obligatórne znaky objektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona.

Nahliadnutím do znaleckého posudku MUDr. S., PhD., vykonanom ako dôkaz 26. októbra 2021 na hlavnom pojednávaní, najvyšší súd zistil, že znalec vo vzťahu k poškodeným skonštatoval konkrétne obmedzenia, ktoré museli poškodení strpieť tak počas hospitalizácie ako aj počas ambulantnej liečby. Sťaženie obvyklého spôsobu života trvalo podľa záverov znaleckého posudku u poškodeného C. Y. od 26. júla 2018 do 15. augusta 2018 a u poškodenej I. Y. od 27. júla 2018 do 17. augusta 2018. U oboch poškodených je teda aj podľa skutkových zistení okresného súdu, s ktorými sa stotožnil aj krajský súd, preukázané, že išlo o dobu dlhšiu ako sedem kalendárnych dní.

Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že nepodradenie skutku krajským súdom pod zákonné ustanovenie § 156 ods. 1 Trestného zákona je založené výlučne na vytýkanej formálnej chybe, keď zákonný znak sťaženie obvyklého spôsobu života poškodených nie na krátky čas, nebol dostatočne explicitne a doslovne uvedený v skutkovej vete rozsudku okresného súdu, ale bol uvedený len konštatáciou, že liečenie zranení oboch poškodených si vyžiadalo dobu 3 týždne.

Najvyšší súd sa s takýmto právnym posúdením (subsumciou) zisteného skutku zo strany krajského súdu nestotožňuje a považuje ho za nesprávny.

Je nespochybniteľné, že skutok musí byť v skutkovej vete rozsudku vždy vymedzený tak, aby zodpovedal všetkým znakom skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého sa obvinený uznáva za vinného (R 12/2009). Odsúdenie páchateľa napriek nepopísaniu všetkých skutočností rozhodných pre naplnenie obligatórnej objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu uvedeného v právnej vete rozsudku je v zmysle ustálenej judikatúry porušením práva na spravodlivý proces (III. ÚS 509/2015). Vzhľadom na uvedené je potrebné pristupovať k hodnoteniu naplnenia objektívnych znakov skutkovej podstaty trestného činu na poklade skutkovej vety ako obligatórnej súčasti výroku rozhodnutia súdu vždy citlivo a s náležitou opatrnosťou.

Najvyšší súd však nadväzujúc na skoršiu rozhodovaciu prax uvádza, že nie každá formálna nepresnosť vo formulácii skutkovej vety spôsobuje porušenie práva na spravodlivý proces obvineného a nutnosť vylúčenia subsumpcie (podradenia) zisteného skutku pod príslušnú právnu normu uvedenú v osobitnej časti Trestného zákona. Vyžadovaný úplný popis skutočností rozhodných pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu v skutkovej vete neznamena bez výnimky v každom prípade nenaplnenie skutkovej podstaty trestného činu z dôvodu prísne formálneho explicitného neuvedenia všetkých skutkových okolností preukazujúcich naplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, pokiaľ je ich možné z ostatných častí skutkovej vety jasne vyvodiť.

Inými slovami, nie je za každých okolností nevyhnutné explicitne do skutkovej vety uviesť, že konaním páchateľa skutku došlo k sťaženiu obvyklého spôsobu života poškodeného uvedením slovného spojenia „nie na krátky čas“, pokiaľ túto skutočnosť nepochybne možno vyvodiť z ďalších častí skutkovej vety ako aj zo zisteného skutkového stavu ustáleného súdmi.

V tejto súvislosti možno poukázať i na predchádzajúcu judikatúru najvyššieho súdu z ktorej vyplýva, že „i keď teda v skutkovej vete nie je explicitne uvedené, že zranenia poškodeného sťažovali jeho obvyklý spôsob života nie iba na krátky čas, možno s poukazom na kombináciu modu operandi trestného činu uvedeného v skutkovej vete a nesporných skutkových zistení súdu prvého i druhého stupňa (ktorých správnosť dovolací súd nemá právomoc preskúmať) uzatvoriť, že mu bola spôsobená v dôsledku konania obvineného ujma na zdraví naplňajúca znaky ublíženia na zdraví v zmysle ustanovenia § 156 ods. 1 Trestného zákona“ (uznesenia NS SR, sp. zn. 1Tdo/49/2021, 1Tdo/48/2022 a 3Tdo/61/2022).

Z formulácie skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa v časti „... spôsobil C. Y. mladšiemu, bytom P., ulica gen. N. XXXX/XX, pomliaždenie hlavy a spánkovej oblasti obojstranne, pomliaždenie a krvný výron ušnice vpravo, podvrtnutie krčnej chrbtice, pomliaždenie hrudníka vpredu, pomliaždenie chrbta, pomliaždenie bedrovej chrbtice s dobou liečenia tri týždne a I. Y., bytom P., ulica gen. N. XXXX/XX, podvrtnutie krčnej chrbtice a pomliaždenie hlavy v záhlavovej oblasti s dobou liečenia tri týždne“, vzhľadom na charakter zranení poškodených a dobu liečenia nemôže byť sporné, že došlo k sťaženiu

obvyklého spôsobu života poškodených nie iba na krátky čas. Je evidentné, že zistená a uvedená doba liečenia korešponduje so sťažením obvyklého spôsobu života poškodených. Je potom len logickým dôsledkom nevyhnutnej liečby, že poškodení mali počas nej objektívne sťažený obvyklý spôsob života.

Sťaženie obvyklého spôsobu života poškodených nie iba na krátky čas zároveň jasne a zrozumiteľne vyplýva zo znaleckého posudku, ktorý bol v konaní vykonaný ako dôkaz. Najvyšší súd poznamenáva, že skutková veta a jej znenie musí byť vykladaná s prihliadnutím na ustálené skutkové zistenia, ktoré nemožno v tomto smere opomínať. Ostatné súdmi ustálené skutkové zistenia by mali byť pri hodnotení, či boli skutkom uvedeným v skutkovej vete naplnené všetky obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu „skúškou správnosti“. Pokiaľ skutkové zistenia preukazujú naplnenie všetkých znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, nie je dôvod sa prikloniť k prísne formálnemu výkladu skutkovej vety.

Krajský súd sa prísne formálnym vyžadovaním explicitného (doslovného) uvedenia všetkých znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu priklonil k prílišnému právnemu formalizmu, keď nevzal do úvahy celkový kontext skutkovej vety, ale zameral sa výlučne na explicitne neuvedený znak. Najvyšší súd pripomína, že okrem iného aj v prípade hodnotenia všetkých zákonných znakov prítomných v skutkovej vete je potrebné uvážiť všetky okolnosti prípadu v súhrne a nielen jednotlivo (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku).

Právnu úvahu krajského súdu spočívajúcu v konštatovaní absencie formálneho znaku s prihliadnutím na ustálené skutkové zistenia je nutné v konečnom dôsledku označiť za popieranie základných ustálených skutkových zistení z dôvodov, ktoré nemajú takú závažnosť, aby mohli objektívne odôvodniť popretie záujmu spoločnosti na vykonaní spravodlivosti, a teda na potrestaní páchatel'a za protiprávny čin. Právoplatný rozsudok krajského súdu totižto spôsobuje situáciu, kedy bol z vykonaného dokazovania ustálený skutkový záver, že obvinený sa dopustil činu, ktorý je mu kladený za vinu, avšak napriek tomu z dôvodov čisto formálneho charakteru (kvôli neuvedeniu určitého slovného spojenia do skutkovej vety) nedošlo ku kvalifikácii jeho skutku ako trestného činu, a tak ani k jeho odsúdeniu a potrestaniu. Z pohľadu dovolacieho súdu ide o zjavne neprimeraný následok vytýkaného pochybenia. Za takýchto okolností je úlohou súdov, aby vždy posúdili, či nie je možné zo skutkovej vety vyvodit' zákonný znak objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu aj napriek absencii doslovného a explicitného znenia tohto znaku. Až vtedy, keď to nie je možné (a nemôžu to ani doplniť), obстоjí záver, že skutok uvedený v obžalobe nie je trestným činom.

Najvyšší súd sa stotožňuje s generálnym prokurátorom, že sťaženie obvyklého spôsobu života v skutkovej vete s uvedením jeho dĺžky je dostatočným spôsobom vyjadrené, nakoľko sa dá vyvodit' z charakteru spôsobených zranení a doby trvania ich liečby. Aj vzhľadom na ďalšie ustálené skutkové zistenia (skúška správnosti vykonanými dôkazmi), krajský súd mal zo skutkovej vety vyvodit' naplnenie formálneho znaku objektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona.

Na doplnenie najvyšší súd uvádza, že procesnoprávne normy týkajúce sa výroku rozsudku (§ 163 ods. 3 Trestného poriadku), je potrebné vykladať nielen s prihliadnutím na práva obvineného, ale aj s prihliadnutím na všeobecný účel a cieľ trestného konania (uplatniť teleologický výklad), ktorým je náležité zistenie trestných činov a potrestanie ich páchatel'ov (§ 1 Trestného poriadku). Práva obvinených a záujmy spoločnosti chránené trestným právom majú byť vydaním rozhodnutia súdu vo vzájomnej rovnováhe, pričom táto rovnováha rozhodnutím krajského súdu nenastala.

Pokiaľ ide o tvrdenia obvineného, že nebol predložený žiadny dôkaz o sťažení obvyklého spôsobu života poškodených, najvyšší súd ho v plnom rozsahu odkazuje (pri viazanosti skutkovými zisteniami) na znalecký posudok MUDr. S., PhD., vykonaný ako dôkaz 26. októbra 2021 na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom.

S ohľadom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné s odkazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto rozhodol, ako je

uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Úlohou Krajského súdu v Trnave bude v konaní po zrušení napadnutého rozhodnutia zohľadniť vyššie uvádzané závery a v zmysle toho aj postupovať.

Už len nad rámec potrebného v danej veci najvyššiemu súdu neunikli ani nezrovnalosti vo výroku o náhrade škody, konkrétne nejasnosť spočívajúca v nevysporiadaní sa s uplatnenými nárokmi na náhradu škody D. a E., o ktorých chýba zo strany súdov nižšieho stupňa akákoľvek zmienka.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.